

การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

Education Supervision in the Normal Era of the Secondary Education Service Area Office

อารีลักษณ์ ปูกน้อย

Areeluck Pooknoy

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Silpakorn University

Email: areeluckda@gmail.com

Received 20 May 2024; Revised 27 June 2024; Accepted 31 August 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้ศึกษาแนวคิดการนิเทศการศึกษา จุดมุ่งหมายความสำคัญ และความจำเป็น รวมถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นกรอบการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 19 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง 2) แบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา กำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ กำหนดปฏิทิน เครื่องมือ สร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 3) ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศให้คำชี้แนะ ข้อมูลย้อนกลับ สร้างขวัญกำลังใจ สร้างเครือข่ายการนิเทศ 4) ด้านสื่อวัตกรรมการนิเทศการศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในด้านเทคโนโลยี สามารถผลิตและเลือกใช้สื่อวัตกรรมการนิเทศได้อย่างหลากหลาย และ 5) ด้านการสรุปและรายงานผลการนิเทศการศึกษา โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำเสนอผลงานที่เป็นแบบอย่าง บันทึกเรื่องราวความประทับใจที่เกิดขึ้น เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ ผู้นิเทศควรเป็นผู้ต้นรู้ มีความรู้รอบด้าน สามารถให้คำชี้แนะแนวทางได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นกัลยาณมิตร และควรดำเนินการนิเทศในลักษณะของภาคีวันตภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: การนิเทศการศึกษา; ยุควิถีใหม่; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

This research aims to know about educational supervision in the new era of the Office of the Secondary Education Area. It is a mixed-method research. It studies the concept

of educational supervision, the purpose, importance and necessity, as well as the process of educational supervision in the new era of the Office of the Secondary Education Area as a research framework. The key informants are 19 experts in educational supervision. The selection method is purposive according to the specified criteria. There are 2 types of research instruments: 1) Unstructured interviews 2) Questionnaires using the EDFR research technique. The statistics used for data analysis are the base mean, the mode, and the interquartile range. Qualitative research is used to analyze and synthesize the data obtained from the interviews and write a descriptive description.

The research results found that educational supervision in the new era of the Office of the Secondary Education Area consists of 5 aspects as follows: 1) Educational supervision personnel: Supervisors must be leaders of change in all dimensions, apply technology creatively. 2) Educational supervision planning: Set goals, create supervision plans that are consistent with the needs of the supervisee, set calendars, tools, and create understanding between the supervisee and the supervisor. 3) Educational supervision process: Supervisors provide advice and feedback. Build morale, create a supervision network 4) In terms of innovative media for educational supervision, promote teachers to have knowledge in technology, be able to produce and select a variety of innovative media, and 5) Summarize and report the results of educational supervision by exchanging knowledge in the form of a professional learning community (PLC), use the results of supervision to improve and develop the quality of education, present exemplary work, record impressive stories that have occurred together, and publish them via online media. The findings from this research are that supervisors should be aware, have comprehensive knowledge, be able to provide creative advice, be good friends, and conduct supervision in the form of a quaint image to develop the quality of education.

Keywords: Educational supervision; New normal era; Secondary Educational Service Area Office

บทนำ

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid – 19) ที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วทั่วโลก รวมถึงโลกในยุคคว่ำ (VUCA World) ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงความแปรปรวน และในยุคบานี้เวิร์ด (BANI World) เป็นสถานการณ์ผันผวนไม่แน่นอนซับซ้อนคลุมเครือมีผลกระทบด้านอารมณ์ทำให้เกิดความกังวลความหวั่นวิตกความสับสนส่งผลให้มนุษย์ต้องปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิต สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลต่อมวลมนุษยชาติต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ธุรกิจหลายธุรกิจต้องปรับรูปแบบการขยายมาขายผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อลดต้นทุนเพื่อกระตุ้นยอดขายให้สูงขึ้นบางธุรกิจก็ต้องปรับลดพนักงานเพื่อความอยู่รอดของกิจการ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องธรรมดา ในชีวิตประจำวันจำเป็นต้องปรับตัวให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงจึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนไม่ว่าวันแม้แต่องค์กรการศึกษาครูนักเรียนจึงต้องปรับตัวให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการศึกษาชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และจากแผนการศึกษาแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ คือ “สพฐ. วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” โดยมีเป้าหมายคือคุณภาพผู้เรียนคุณภาพบุคลากรคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาคูณภาพจัดสรรปัจจัยและทรัพยากรทางการศึกษาและคุณภาพเทคโนโลยีเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน โดยมี 4 มิติขับเคลื่อน คือ มิติด้านโอกาสซึ่งมีความคาดหวัง 1.เข้าถึงเท่าเทียมและเสมอภาค 2.มีระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา 3.เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ 4.ขับเคลื่อนการศึกษาเพื่ออาชีพ และ 5.ระบบช่องทางในการเลือกศึกษา โดยนโยบาย สพฐ. วิถีใหม่ วิถีคุณภาพนี้มีกระบวนการดำเนินการคือกำกับติดตามประเมินส่งเสริมกำลังใจภายใต้กระบวนการกำกับ ติดตามนิเทศประเมินส่งเสริมกำลังใจ อาจกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ กระบวนการพัฒนานั้นมุ่งเน้นกระบวนการนิเทศกำกับติดตามเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพ สามารถแข่งขันในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น ผู้วิจัยที่จะศึกษานิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอย่างรวดเร็ว กระบวนการนิเทศการศึกษาถือเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการนิเทศในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีตามลำดับ ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา (Education Supervision) เป็นการนิเทศอย่างรอบด้านเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย กระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่เน้นการให้ความช่วยเหลือ

ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาในโลกยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นสังคมที่ไร้ขีดจำกัดของข้อมูลข่าวสาร (Unlimited Information Society) เป็นสังคมการเรียนรู้ (Learning-Based Society) ที่มีการขับเคลื่อนด้วยสื่อทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านความรู้ต่าง ๆ (Innovative knowledge) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาไทยให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อด้านการพัฒนาระบบการศึกษาที่ช่วยทำให้ระบบการศึกษาไทยมีมาตรฐาน โดยสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้เรียน ครู สถานศึกษา และระบบการศึกษาไทยโดยรวม นำไปสู่การสร้างสังคมที่มีความรู้

เทคโนโลยี นวัตกรรมอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการนิเทศการศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ดังนั้นผู้นิเทศควรศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ กำหนดปัญหาและความต้องการ จัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน วิเคราะห์เพื่อหาความต้องการตามบริบทของสถานศึกษา สร้างการรับรู้ร่วมกัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการ ประเมินผล ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับวิถีใหม่

วิถีใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้อง เปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคยรูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติและการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง และรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถี ดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต ในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ หลังวิกฤตเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลกในช่วงต้น คริสต์ศตวรรษที่ 21 (ค.ศ. 2007-2008) ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจครั้งใหญ่ การจัดการ บางอย่างซึ่งแต่เดิมเคยถูกมองว่าผิดปรกติ ได้กลับกลายมาเป็นสิ่งที่พบเห็นกันได้ทั่วไป และถูกนำมาใช้ในบริบท อื่น ๆ อย่างเช่น ด้านวิทยาศาสตร์เพื่อสื่อสารและทำความเข้าใจถึงสภาวะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศซึ่งมี อิทธิพลต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ เช่น อุณหภูมิที่สูงขึ้นและความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล ในช่วงสถานการณ์การแพร่ ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ.2563 ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและ รุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสีย อย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยสร้างเสริมปรับหาวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจาก การติดเชื้อควบคู่ไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ นำไปสู่การสรรค์สร้าง สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมา เป็นกิจวัตร เกิดการย้ายเบนออกจากความคุ้นเคยอันเป็นปรกติมาแต่เดิมในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่ง กาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปรกติ ใหม่ ๆ จนในที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปจนทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปรกติของผู้คนใน สังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีแนวทางการพัฒนาคุณภาพการนิเทศการศึกษา ตามโครงการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2566 ให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน มิติ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้านคุณภาพ และด้าน ประสิทธิภาพ โดยจัดกิจกรรมพัฒนาการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมการพัฒนารูปแบบการนิเทศ กระบวนการนิเทศและสร้างความเข้มแข็งของการนิเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยกระบวนการนิเทศวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน จะต้องดำเนินการโดยใช้ทักษะการวางแผนพัฒนาการ นิเทศการศึกษา การใช้กลยุทธ์ สื่อนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษา หรือการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาหรือหน่วยงานการศึกษา มีที่มาหรือสาเหตุของปัญหา กระบวนการแก้ไขปัญหาและผลลัพธ์ที่เกิดจาก การพัฒนาการนิเทศการศึกษา โดยให้ครอบคลุมนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในมิติ 4 ด้าน ที่มุ่งให้ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษามีความปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันโลกและการเปลี่ยนแปลงวิถี ชีวิตใหม่และวิถีชีวิตปกติต่อไป เสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและได้รับการพัฒนาทุกกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับวัย ครูแลกเปลี่ยนการทางการศึกษามีคุณภาพและมีสมรรถนะตามมาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การใช้เทคโนโลยี การประกันคุณภาพ ปรับกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และชีวิตวิถีปกติต่อไป (Next Normal)

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 19 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สำหรับ EDFR รอบที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิดโดยสร้างจากข้อสรุปที่ได้จากผลการวิเคราะห์ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน 2) แบบสอบถาม สำหรับ EDFR รอบที่ 2 สร้างแบบสอบถามโดยสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ ในรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมในรอบที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสอบถาม ระหว่างเดือน ธันวาคม 2564 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2566 โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ใน EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ (analysis and synthesis) เพื่อพัฒนาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล EDFR รอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบที่ 1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (median) ค่าฐานนิยม (mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile range) ของแต่ละข้อคำถาม เพื่อหาความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นฉันทามติ (Consensus) โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ค่ามัธยฐาน (Median) มีค่าตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป ($Mdn. > 3.5$) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ($I.Q.R. < 1.5$) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน และค่าสัมบูรณ์ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม (Mode) มีค่าไม่เกิน 1.0 ($|Mdn. - Mo. | < 1$) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันแล้วนำมาสรุปเป็นการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน EDFR รอบที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องที่เป็นฉันทามติ (Consensus) ทุกข้อคำถามจึงไม่ต้องดำเนินการ EDFR รอบที่ 3 ต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษา 2) ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา 3) ด้านกระบวนการ/วิธีการนิเทศการศึกษา 4) ด้านสื่อวัตกรรมการนิเทศการศึกษา และ 5) ด้านการสรุปและรายงานผลการนิเทศการศึกษา ดังนี้

ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ผู้นิเทศต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ ในทุกมิติปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีความสามารถทางเทคโนโลยีและมีบุคลิกภาพที่ดีมีความรู้รอบด้านมากกว่าครูก้าวนำความรู้มากกว่าครูหนึ่งก้าวเสมอทั้งความรู้ด้านการประกันคุณภาพ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดประเมินผล เรียนรู้ความก้าวหน้าใหม่ ๆ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รู้ทันเทคโนโลยี ปรับประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ ผู้นิเทศต้องพาคิด พาทำ รับฟังความคิดเห็น ไม่ตั้งคำถามในเชิงลบ สร้างกำลังใจในการนิเทศ ประสานความร่วมมืออย่างกัลยาณมิตรต่อครูและผู้บริหาร

ด้านการวางแผนการนิเทศในยุควิถีใหม่ พบว่า ควรมีการประชุมหารือ กำหนดจุดมุ่งหมาย จัดทำแผน กำหนดเนื้อหา ออกแบบวิธีการนิเทศ จัดทำสื่อ/เครื่องมือ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศอย่างชัดเจน ศึกษาข้อมูลของสถานศึกษาทุกครั้ง วิเคราะห์สภาพของการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน อาจใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือ Focus Group นำข้อมูลจากการศึกษามาใช้ในการวางแผนการนิเทศและดำเนินการนิเทศ เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา กำหนดกลยุทธ์แนวทางการปฏิบัติงานวางแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้รับการนิเทศ กำหนดประเด็น ออกแบบเครื่องมือ แบบประเมินผลการนิเทศ สร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ด้านกระบวนการ/วิธีการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ผู้นิเทศต้องมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยง หรือผู้ให้คำชี้แนะพาคิดพาทำให้ตรงกับเป้าหมายและความต้องการสอดคล้องกับบริบทของผู้รับการนิเทศ การนิเทศต้องมีกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศด้วยการ Coaching, Mentoring และ Supporting ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในยุควิถีใหม่ ควรมีความไว้วางใจเข้าใจทำงานร่วมกันเป็นทีม รับฟังและยอมรับความคิดเห็น ให้เกียรติกันและกัน ซึ่งการนิเทศในยุควิถีใหม่ต้องมีการติดตามตรวจสอบทบทวนเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แสดงความคิดเห็นชื่นชมให้กำลังใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างกัลยาณมิตร สร้างเครือข่ายการนิเทศ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้รับการนิเทศและเสริมสร้างงานให้มีคุณภาพ หลังจากการนิเทศควรให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้รับการนิเทศให้เป็นข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ยกย่องชมเชยทุกครั้งเมื่อมีโอกาสให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่เต็มใจ

ด้านสื่อวัตกรรมการนิเทศในยุควิถีใหม่ พบว่า ควรใช้สื่อเทคโนโลยีมาช่วยในการเก็บข้อมูลก่อนการนิเทศ เพื่อลดขั้นตอนการนิเทศให้มีความกระชับ รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยในการนิเทศ พัฒนาศักยภาพครูสู่มืออาชีพโดยการสร้างสื่อวัตกรรมการนิเทศที่ตอบสนองการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารและครูเผยแพร่ผลงาน/สื่อวัตกรรมการนิเทศผ่านระบบเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ ซึ่งในยุควิถีใหม่ส่งผลให้การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์มีความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเรียนรู้มากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ในการสร้างสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การใช้แอปพลิเคชันให้เหมาะสมในการนิเทศในยุควิถีอนาคต วิถีคุณภาพ

ด้านสรุปและรายงานผลการนิเทศในยุควิถีใหม่ พบว่า ต้องมีการประเมินผลการนิเทศและสรุปรายงานผลการนิเทศมีการนำปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป มีการสรุปรายงานผลนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการนิเทศรวมถึงเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ หน้าเว็บ สำนักงาน หรือช่องทางสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล จัดทำรายงานผลการนิเทศและส่งผลการนิเทศให้แก่สถานศึกษา เพื่อร่วมกันตรวจสอบสรุปผล เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในเครือข่ายในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรับผิดชอบ

ผลการนิเทศร่วมกันนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามบริบทและความพร้อมของผู้รับ การนิเทศร่วมกันสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้แก่สถานศึกษา โดยการเผยแพร่ผลงานของผู้รับการนิเทศ ซึ่งขมนำ ความสำเร็จของผู้รับการนิเทศเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อออนไลน์ส่งเสริมให้มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC โดยผู้นิเทศมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้รับการนิเทศและวิชาชีพของตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันจะทำให้ เกิดองค์ความรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนให้แก่สถานศึกษานำเสนอผลงานของสถานศึกษา เป็นแบบอย่างในการ ดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา บันทึกเรื่องราวประเด็นการช่วยเหลือ พัฒนาถอด บทเรียนสิ่งดี ๆ ความประทับใจที่เกิดขึ้นกับครู นักเรียน ผู้บริหาร เพื่อเผยแพร่บนสื่อออนไลน์และประชาสัมพันธ์ การดำเนินการของสถานศึกษา ผู้บริหาร และครู

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มี วัตถุประสงค์เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในอนาคต ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า นิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษา 2) ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา 3) ด้านกระบวนการ/วิธีการนิเทศการศึกษา 4) ด้านสื่อนวัตกรรมการนิเทศการศึกษา และ 5) ด้านการสรุปและ รายงานผลการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเป็นพหุวิธีการ เนื่องจากสถานะสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนรวดเร็ว ยากแก่การคาดการณ์ได้ การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่จึงควรมีการวิเคราะห์สถานการณ์ จัดทำแผนกลยุทธ์การ นิเทศในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อเป็นแผนในการนิเทศ โดยผู้นิเทศต้องมีประสบการณ์ที่หลากหลายสามารถ แนะนำผู้รับการนิเทศได้ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) สะท้อนการดำเนินการร่วมกันสอดคล้องกับงานวิจัย ของพัชราพรห์ คำจันทร์ ได้ศึกษาเรื่องอนาคตภาพของการนิเทศการศึกษาสำหรับศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ การวางแผนการนิเทศการศึกษา การ สร้างเครื่องมือการนิเทศการศึกษา การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา และ สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลิกีและวาฮาอี ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในสถานการณ์การ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ Rustaq College of Education ประเทศโอมาน โดยใช้การ สัมภาษณ์เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศพบว่า ผู้นิเทศส่วนใหญ่ เชื่อว่าการนิเทศการจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จ ผู้นิเทศต้องมีประสบการณ์การนิเทศที่หลากหลาย สามารถแนะนำผู้รับการนิเทศได้ และควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งสามารถ อภิปรายผลการวิจัยรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ผู้นิเทศต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถี ใหม่ในทุกมิติ และมีความรู้รอบด้านมากกว่าผู้รับการนิเทศ ทั้งด้านความรู้ ด้านการประกันคุณภาพ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดประเมินผล รวมถึงการสร้างสื่อต่าง ๆ สามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการค้นคว้าหาความรู้ได้ ยึดหลักกัลยาณมิตรยึดหยุ่น มีมิตรไมตรี ใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรย์ (Gray) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนแนะและการให้คำปรึกษาความเป็นผู้นำ พบว่า การสอนแนะและการให้ คำปรึกษาความเป็นผู้นำเป็นรูปแบบที่ผู้ทำหน้าที่สอนงานให้คำปรึกษาต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ ซึ่งหน่วยงาน ต้นสังกัดควรสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของผู้ทำหน้าที่ให้พร้อมที่จะสอนงานและให้คำปรึกษา (Coaching & Mentoring) โดยมุ่งสร้างทักษะให้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะความพร้อมในการแก้ปัญหา พร้อมที่จะสอน

งานมีมาตรฐานในวิชาชีพเข้าใจ เป้าหมายการทำงาน มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีการสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ควรมีการประชุมหารือกำหนดจุดมุ่งหมาย จัดทำแผน กำหนดเนื้อหา ออกแบบวิธีการนิเทศ จัดทำสื่อ/เครื่องมือ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตาม และการรายงานผลการนิเทศอย่างชัดเจน โดยศึกษาข้อมูลของสถานศึกษาทุกครั้ง วิเคราะห์สภาพของการจัดการเรียนการสอนของผู้รับการนิเทศ ใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือ Focus Group นำข้อมูลจากการศึกษามาใช้ในการวางแผนการนิเทศและดำเนินการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของนางานารี ชื่นจิตร ได้ศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาฐานวิถีชีวิตใหม่ พบว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาควรวางแผนการศึกษาสภาพปัจจุบันหรือปัญหาตามบริบทของโรงเรียนขณะนั้น จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ตลอดจนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ วางแผนการนิเทศ นำประเด็นปัญหามำกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมในการจัดทำแผนนิเทศ ซึ่งผู้นิเทศจะต้องนำหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อ กิจกรรม และเครื่องมือนิเทศไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารและผู้นิเทศควรเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศ ประเมินผล โดยตรวจสอบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยประเมินกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปรวมผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

ด้านกระบวนการ/วิธีการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า การนิเทศต้องมีกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศด้วยการ Coaching, Mentoring และ Supporting ผู้นิเทศต้องมีการประชุมหารือการดำเนินงานและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ดำเนินการนิเทศโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในการดำเนินการ กำหนดขั้นตอนการนิเทศ ติดตามตรวจสอบ และการปรับปรุงพัฒนา บันทึกการนิเทศทุกครั้ง กำกับติดตามการนำผลการนิเทศไปพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและสะท้อนผลการดำเนินงาน (After Action Review : AAR) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการนิเทศด้านการพัฒนาความรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC โดยผ่านกระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของครูโดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตาม เป้าหมายของงานช่วยให้สามารถนำความรู้ที่มีอยู่ นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านสื่อวัตกรรมการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ควรใช้สื่อเทคโนโลยีมาช่วยในการเก็บข้อมูลก่อนการนิเทศเพื่อลดขั้นตอนการนิเทศให้มีความกระชับรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนิเทศ พัฒนาศักยภาพครูสู่มืออาชีพโดยการสร้างสื่อวัตกรรมการนิเทศที่ตอบสนองการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารและครู เผยแพร่ผลงาน/สื่อวัตกรรมการนิเทศผ่านระบบเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพผ่านระบบออนไลน์เพื่อความสะดวกรวดเร็วต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการสร้างสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของภณชิตรา สุภากร ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศในศตวรรษที่ 21 พบว่า การใช้เทคโนโลยีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศมีส่วนผลักดันให้การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ประสบความสำเร็จเป็นเพราะว่า มีการบริหารจัดการการนิเทศจัดสื่อการสอนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาทั้งที่เป็นสื่อเนื้อหาและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น เครือข่ายเสมือนจริง

(ออนไลน์) เครือข่ายครู เฉพาะสาขาวิชาและนิเทศให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทั้งที่เป็นสื่อหลักและสื่อเสริม

ด้านการสรุปและรายงานผลการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ พบว่า ต้องมีการประเมินผลการนิเทศและสรุปรายงานผลการนิเทศ จัดทำรายงานผลการนิเทศและส่งผลการนิเทศให้แก่สถานศึกษาเพื่อร่วมกันตรวจสอบสรุปผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในเครือข่ายในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรับผิดชอบผลการนิเทศร่วมกันนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามบริบทและความพร้อมของผู้รับการนิเทศ จัดเวทีแลกเปลี่ยนให้แก่สถานศึกษานำเสนอผลงานของสถานศึกษาเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ต๊ะอุป, พิมผกา ธรรมสิทธิ์ และ วจี ปัญญาใส ได้ศึกษา แนวทางการนิเทศภายในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการนิเทศภายในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมจังหวัดอุดรดิตถ์ จัดทำเอกสารหลักฐานรายงานผลการนิเทศภายในเป็นภาพรวมตามประเด็นการนิเทศโดยบันทึกผลการนิเทศภายในทั้งผลสำเร็จ สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นและรายงานผลการนิเทศภายในต่อคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะในรูปแบบการนำเสนอแบบ infographic ในเว็บไซต์ของโรงเรียน หรือเพจเฟซบุ๊กของโรงเรียนและมีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในระดับโรงเรียน ระดับสหวิทยาเขต และระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีกรอบเกณฑ์การคัดเลือกที่ได้มาตรฐานและชัดเจน เพื่อเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

สรุปองค์ความรู้

จากผลการศึกษาสามารถสรุปการดำเนินการนิเทศในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ด้านกระบวนการ/วิธีการนิเทศการศึกษา ด้านสื่อนวัตกรรมการนิเทศการศึกษา และด้านการสรุปและรายงานผลการนิเทศการศึกษา สามารถสรุปการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ ดังนี้

ภาพ 1 การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่

ข้อเสนอแนะ

- 1) ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการนิเทศ ควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการนิเทศ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรการนิเทศอย่างเต็มศักยภาพ มีการอบรมความรู้ทักษะที่เหมาะสมตามบริบทและสถานการณ์ในปัจจุบัน
- 2) ด้านวางแผนการนิเทศการศึกษา ควรกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีแผนการนิเทศที่มีความยืดหยุ่นตามบริบท
- 3) ด้านกระบวนการ/วิธีการนิเทศการศึกษา ควรดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศ ทั้งนิเทศภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น การนิเทศชั้นเรียน การนิเทศแบบคู่พัฒนาการนิเทศภายใน การนิเทศข้ามเครือข่าย และการนิเทศในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
- 4) ด้านสื่อนวัตกรรมการนิเทศการศึกษา มีการส่งเสริมพัฒนากระบวนการนิเทศด้วยสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล และควรจัดอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้แก่ผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับยุควิถีใหม่
- 5) ด้านการสรุปและรายงานผลการนิเทศการศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการนิเทศ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) สะท้อนผลการนิเทศ และสรุปรายงานผล เพื่อต่อยอดการพัฒนาคุณภาพการนิเทศให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

References

- Abdulla, M., Al-Malki, H., (2021). Supervision in the time of COVID-19 at Rustaq College of Education” Retrieved from: <https://www.researchgate.net/publication/345978055>
- Bunsiriphan, M., (2021). New way of life. Retrieved from: <https://news.thaipbs.or.th/content/292126>.
- Chuenjit, N., (2021). The 14th National and International Research Presentation Conference "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021,
- Educational Supervision Unit Office of the Basic Education Commission., (2021). Science and Arts in Educational Supervision. Bangkok: 8-16.
- Educational Supervision Unit Office of the Basic Education Commission., (2023). Development of the Quality of Educational Supervision. Bangkok: 2-3
- Gray, J., (2016). Leadership coaching and mentoring: A research-based model, University Council for Educational Administration Annual Conference. 1-26.
- Kaewsud. W., et al., (2018). Development of the PPDER supervision model to develop active learning management that emphasizes the PLC process for small schools. Under the area office Secondary Education Area 20, Research Report Office of the Basic Education Commission, Abstract.
- Khamchan, P., (2022). Future picture of educational supervision for educational supervisors under the Primary Educational Service Area Office in the next decade: the case of technology (computational science), Ph.D. thesis, Department of Development Education: Graduate School Naresuan University. Abstract.

- Mulyanti, D., (2023). Educational Supervision to Improve Teachers' Learning Quality and Performance in the New Normal Era, *Al-Ishlah: Jurnal Pendidikan*. 3749-3755.
- Taup, W., Thammasit, P., and Panyasai, W., (2022). Guidelines for internal supervision in the New Way of Life era of secondary schools in Uttaradit province, *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 254-272.

